

STOP

Radca prawny doradza
przemocy

W SZKOLE

Okręgowa Izba Radców Prawnych w Poznaniu oddaje w Państwa ręce cykl czterech publikacji, obrazujących ważne aspekty doświadczania przemocy w szkole, rodzinie, w internecie i wobec zwierząt. Wydaje się, że we wszystkich tych aspektach wiedza i pomoc radcy prawnego może okazać się niezbędnie konieczna. W broszurach adresowanych do poszczególnych grup odbiorców prezentujemy potencjalne aktualne problemy prawne oraz kierunki ich rozwiązania na gruncie kazusów i ich rozwiązań. Bowiem aby chronić swoich słusznym praw należy najpierw wiedzieć, że w ogóle się je posiada i że można liczyć na wsparcie i fachową pomoc członków naszego samorządu - radców prawnych.

Autorkami publikacji „STOP PRZEMOCY” są radczynie prawne - członkinie komisji ds. Mediów i Promocji zawodu w OIRP w Poznaniu, odpowiedzialne za szerzenie edukacji prawnej i promocję zawodu radcy prawnego. Radczynie w jasny i prosty sposób przedstawiają wybrane problemy natury prawnej wskazując jednocześnie na różnorodność rozwiązań. Najważniejszym celem autorek broszur jest przekonanie czytelników, aby nie pozostali obojętni na kwestie poruszone w przedstawionych kazusach i na fakt, że każdy jest chroniony przez prawo, niezależnie od tego w jak trudnej sytuacji się znajduje. Wierzymy, że przygotowane publikacje, wzbogacone ilustracjami, zredagowane w łatwy i czytelny sposób trafią do szerokiego grona odbiorców i spełnią swoją edukacyjną rolę oraz przyczynią się do poszerzenia świadomości prawnej czytelników i być może spowodują zmiany na lepsze, czego sobie i wszystkim Państwu życzę.

Henryk Kuligowski

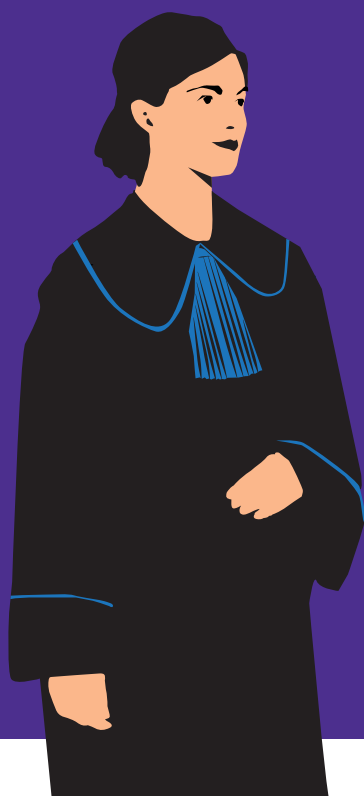
Dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu

STOP PRZEMOCY W SZKOLE

Broszura STOP PRZEMOCY W SZKOLE stanowi kontynuację serii Radca prawny doradza (...). Skierowana jest do każdego z czytelników, który kiedykolwiek w życiu spotkał się z przemocą niezależnie od jej formy. Przekazane przez autorkę treści mają na celu wyczulenie nauczycieli i dorosłych na krzywdę, która spotyka młodych ludzi. Na krzywdę, o której dowiadujemy się często dopiero z gazet, gdy wydarzy się nieszczęście. Do nieszczęścia natomiast dochodzi najczęściej dlatego, że nikt w odpowiednim momencie nie zareagował lub bardzo często nie znał prawa, które ma za zadanie bronić każdej jednostki, a szczególnie tej najłabszej. Najważniejszym celem autorki jest przekonanie czytelników, aby nie byli obojętni na los drugiego człowieka: sąsiadki, koleżanki z pracy, czy nieletniego syna znajomych. W dzisiejszych czasach szczególnie młodzi ludzie pozostają uwikłani w konflikty pomiędzy dorosłymi – najczęściej rodzicami i zepchnięci jednocześnie przez rówieśników na koniec społeczności klasowej. Często również dochodzi do sytuacji, gdy dorośli i koledzy nie wierzą w historię przedstawioną przez ofiarę lub zupełnie bagatelizują poznane informacje, a nawet wyśmiewają osobę pokrzywdzoną. Powoduje to, że młoda osoba pozostaje zupełnie sama ze swoim dramatem, co niejednokrotnie kończy się dla niej osobista tragedią.

Przedstawiona w formie kazusu historia ma na celu wskazanie czytelnikom, jak należy bronić siebie i innych przed bezprawną przemocą w szkole oraz w jaki sposób radca prawny może pomóc w tych niezmiernie trudnych sprawach.

r.pr. Anna Stawicka

>> KAZUS

17-letnia Agata uczennica Liceum Ogólnokształcącego w dużym mieście wyróżnia się na tle społeczności klasowej i szkolnej. Dziewczyna ubiera się nadzwyczaj skromnie. Widać, że noszone przez nią ubrania są zniszczone, a często również zupełnie niedopasowane do jej drobnej sylwetki. Agata nie jest też wymalowana, jak jej klasowe rówieśniczki, a długie, cienkie, zaniedbane brązowe włosy również nie dodają jej urody. Czarny kolor rzeczy, które najczęściej zakłada potęguje tylko obraz zabiedzonej nastolatki.

Agata uczy się przeciętnie, nie chodzi na imprezy, na które zresztą nie jest zapraszana przez rówieśników i większość czasu spędza w domu opiekując się ciężko chorą mamą. Ojciec Agaty nie żyje – zginął w ubiegłym roku w wypadku samochodowym. Od tego czasu mama Agaty jest w głębokiej depresji. Agata, gdy żył jeszcze Ojciec otrzymała od niego prezent – nowy, bardzo drogi, markowy rower, którym codziennie dojeżdża do szkoły. Za rower tata Agaty zapłacił ponad 6.000,00 złotych.

Sytuacja Agaty pogarsza się w momencie, gdy z jej najlepszą koleżanką zaczyna spotykać się szkolny przystojniak – Paweł. Paweł jest uczniem ostatniej klasy liceum. Przypadek sprawia, że w tym samym czasie Agata widzi go z inną dziewczyną w restauracji i mówi o tym koleżance. Od tego momentu dziewczyna staje się wrogiem Pawła, który obmyśla zemstę na dziewczynie.

Agata staje się pośmiewiskiem wśród dziewczyn i chłopaków z klasy Pawła. Na przerwach Paweł z kolegami popychają dziewczynę, przezywają i grożą, że jej dopiero pokażą. Dodatkowo uczniowie wysyłają do niej wiadomości o treści: „Niebawem umrzesz”. Dziewczyna pozostaje bierna wobec tych nagannych zachowań, boi się jednak silnych chłopaków, że wyrządzą jej krzywdę. Agata nie potrafi się obronić, nikogo nie informuje o nagannych zachowaniach rówieśników. Do eskalacji dochodzi, gdy rówieśnicy niszczą doszczętnie rower dziewczyny. Agata postanawia zareagować, ale nie wie, co powinna zrobić?

>> PRZYDATNE AKTY PRAWNE

STATUT SZKOŁY

Statut szkoły określa szczegółowe zasady rekrutacji uczniów do szkoły oraz ich prawa i obowiązki, w tym:

1. rodzaje nagród i kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od kary; nie mogą być stosowane kary naruszające nietykalność i godność osobistą ucznia,
2. przypadki, w których dyrektor szkoły może wystąpić do kuratora oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły,
3. warunki pobytu w szkole zapewniające uczniom bezpieczeństwo, ochronę przed przemocą, uzależnieniami, demoralizacją oraz innymi przejawami patologii społecznej.

KODEKS KARNY

ART. 10.

§ 1 **kk.** Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony **po ukończeniu 17 lat.**

ART. 190.

§ 1. **Kto grozi innej osobie** popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, **podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.**

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

ART. 190A.

§ 1. Kto przez **uporczywe nękanie** innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, **podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.**

§ 2. Tej samej **karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę,** wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. **Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.**

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

UWAGA! Na skutek nowelizacji Kodeksu Karnego z dniem 1 października 2023 roku wymiar kary pozbawienia wolności o której mowa w art. 190a § 3 **kk** będzie wynosił **od lat 2 do 15!**

ART. 288.

§ 1 **kk.** **Kto cudzą rzecz niszczy,** uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, **podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.**

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

KODEKS WYKROCZEŃ

ART. 124.

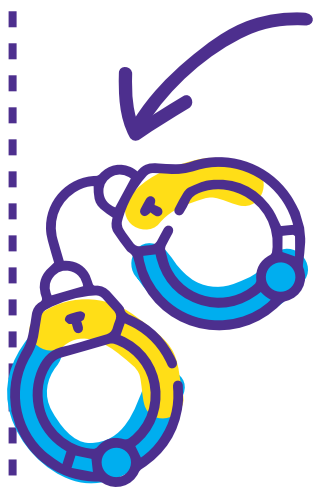
§ 1. Kto cudzą rzecz umyślnie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, jeżeli szkoda nie przekracza 500 złotych, **podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.**

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia można orzec **obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązku przywrócenia do stanu poprzedniego.**

UWAGA! Na skutek nowelizacji Kodeksu wykroczeń z dniem 1 października 2023 roku zmienia się wysokość szkody, o której mowa w art. 124 § 1 z 500 złotych na **800 złotych!**

KODEKS CYWILNY

18

ART. 10.

§ 1 kc. Pełnoletnim jest, kto ukończył **lat osiemnaście**.

§ 2. Przez zawarcie **małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność**.

Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

ART. 11.

Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą **uzyskania pełnoletności**.

ART. 12.

Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które **nie ukończyły lat trzynastu**, oraz **osoby ubezwłasnowolnione całkowicie**.

ART. 15.

Ograniczoną zdolność do czynności prawnych **mają małoletni**, którzy **ukończyli lat trzynaście**, oraz **osoby ubezwłasnowolnione częściowo**.

ART. 427.

Kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, chyba że uczynił zadość obowiązkowi nadzoru albo że szkoda byłaby powstała także przy starannym wykonywaniu nadzoru. Przepis ten stosuje się również do osób wykonywających bez obowiązku ustawowego ani umownego stałą pieczę nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można.

WARTO WIEDZIEĆ

ZADANIE DLA UCZNIÓW

W jaki sposób powinna postąpić Agata? Jak może zadbać o swoje prawa? Przedstaw propozycję Twojej pomocy dla Agaty.

Agata powinna zwrócić się o pomoc i poinformować o zaistniałej sytuacji Mamę oraz Dyрекcję Szkoły lub Wychowawcę klasy.

Dyrektor Szkoły powinien wyciągnąć konsekwencje administracyjne wobec uczniów, a o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa poinformować organy ścigania (Policję lub Prokuraturę).

Mama Agaty powinna rozważyć pociągnięcie do odpowiedzialności cywilnej rodziców uczniów, którzy zniszczyli rower córki.

Dyrektor Szkoły w celu zapobiegnięcia podobnym sytuacjom w przyszłości może rozważyć wprowadzenie w Szkole mediacji rówieśniczych, jako alternatywnej formy rozwiązywania problemów pomiędzy młodzieżą szkolną.

W jaki sposób Agacie i jej mamie może pomóc radca prawny?

Radca prawny może doradzić Agacie i jej Mamie jakie czynności należy podjąć.

Radca prawny rozwiąże dylemat Mamy Agaty, czy zniszczenie roweru o przybliżonej wartości 6.000 złotych to przestępstwo, czy wykroczenie?

Radca prawny przygotowuje zawiadomienie do organów ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na zniszczeniu mienia, oraz o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa: groźby karalnej i nękania.

Radca prawny może przygotować pozew w sprawie cywilnej.

Radca prawny jako fachowy pełnomocnik procesowy może reprezentować matkę Agaty w sprawie cywilnej o naprawienie szkody.

